

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Національна наукова сільськогосподарська бібліотека
Інститут зрошуваного землеробства
Інститут рису

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ДОСЯГНЕННЯ АГРАРНОЇ НАУКИ

**матеріали II Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції, присвяченої видатному вченому, викладачу,
організатору сільськогосподарського виробництва, засновнику
Херсонського земського сільськогосподарського училища, кандидату
сільського господарства і лісівництва К.І. Тархову**

22 травня 2020 року

м. Херсон

Перспективні напрями та інноваційні досягнення аграрної науки: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої видатному вченому, викладачу, організатору сільськогосподарського виробництва, засновнику Херсонського земського сільськогосподарського училища, кандидату сільського господарства і лісівництва К.І. Тархову, 22 травня 2020 р. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. 201 с.

Оргкомітет конференції:

Аверчев О.В. – голова оргкомітету, д.с.-г.н., професор, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності ДВНЗ «ХДАУ».

Марковська О.Є. – заступник голови оргкомітету, д.с.-г.н., професор, в.о. завідувача кафедри ботаніки та захисту рослин ДВНЗ «ХДАУ».

Ушкаренко В.О. – д.с.-г.н., професор, академік НААН України, завідувач кафедри землеробства ДВНЗ «ХДАУ».

Вожегова Р.А. – д.с.-г.н., професор, член-кореспондент НААН України, директор Інституту зрошуваного землеробства НААН України.

Вергунов В.А. – д.с.-г.н., професор, академік НААН України, директор Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України.

Дудченко В.В. – д.е.н., директор Інституту рису НААН України.

Мринський І.М. – к.с.-г.н., доцент кафедри ботаніки та захисту рослин, декан агрономічного факультету ДВНЗ «ХДАУ».

Макуха О.В. – координатор конференції, к.с.-г.н., доцент кафедри ботаніки та захисту рослин ДВНЗ «ХДАУ».

У матеріалах конференції висвітлено науково-практичні результати та інноваційні досягнення аграрної науки за тематичними напрямками: актуальні питання інтродукції, особливості онтогенезу рослин; наукові розробки та перспективні напрями в захисті і карантині рослин; сучасні досягнення в рослинництві, селекції та насінництві сільськогосподарських культур; інноваційні технології вирощування сільськогосподарських культур на меліорованих землях; історія, сучасність та перспективи розвитку аграрної науки; економічні аспекти аграрного виробництва; проблеми екологічної безпеки сучасних агротехнологій. Результати наукового пошуку можуть бути використані для визначення пріоритетних напрямів подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

Для здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів, наукових співробітників, фахівців сільськогосподарських підприємств.

© Колектив авторів, 2020

© ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», 2020

АНАЛІЗ СОРТИМЕНТУ КАПУСТИ БРОКОЛІ В УКРАЇНІ

Сидякіна О.В., к.с.-г.н., доцент,

Сахно І.М., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
ДВНЗ “Херсонський державний аграрний університет”, м. Херсон

Броколі – цінна овочева культура, яка за своїми поживними і лікувальними властивостями перевершує інші різновиди капусти родини Капустяних (*Brassicaceae*) роду *Brassica*. До її складу входять білки, збалансовані за амінокислотним складом, жири, клітковина, значний перелік макро- і мікроелементів, вітаміни і дуже важливі для медицини протиракові речовини, такі як сульфорафан, індол-3-карбінол, сінегрін [1].

Популярність броколі зростає з кожним роком, проте посівні площі, зайняті цією культурою, залишаються на досить низькому рівні і становлять біля 3% загальної площі капустяних рослин. Таке становище пояснюється недосконалістю існуючих технологій вирощування, зокрема обмеженим сортовим і гібридним складом культури. Також слід зауважити, що вимоги до сучасного сортименту броколі, які висувають сільгоспвиробники, є доволі високими (рис. 1) [2].

Рис. 1. Вимоги до сучасних сортів і гібридів капусти броколі

На сьогоднішній день до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, внесено 29 сортів і гібридів капусти броколі. Усі вони іноземної селекції. Лідером за сортиментом виступають Нідерланди – 16 сортів і гібридів або 55% від загальної кількості (рис. 2). Далі йдуть такі країни, як Японія, Франція, Чехія, Корея, Італія та Німеччина.

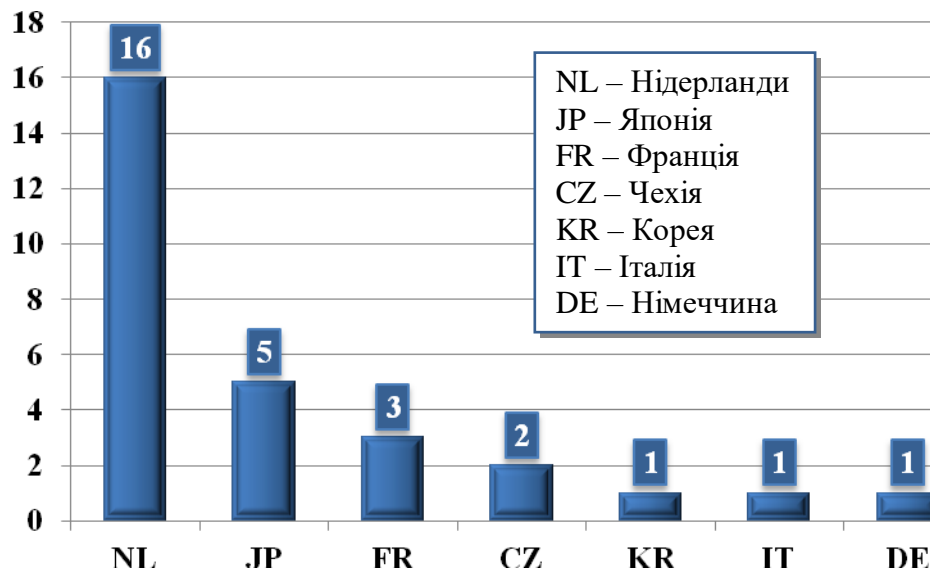

Рис. 2. Сортовий і гібридний склад броколі в Держреєстрі сортів рослин, придатних для поширення в Україні станом на 25 березня 2020 р.

Із найсучасніших сортів і гібридів броколі слід виділити БЕСТІ, Корато, Стромболі, Стілл, МОНРЕЛЛО, БАТОРІ (з 2018 р., Нідерланди), Ларсон (з 2020 р., Нідерланди), Сігно (з 2020 р., Франція), Баро Стар (з 2020 р., Корея).

Дослідження з добору високопродуктивних сортів капусти броколі впродовж 2008–2012 рр. проводили на дослідному полі Вінницького НАУ на сірому лісовому ґрунті. Розсадним способом вирощували ранньостиглі (Леднічка – контроль, В’ярус, Трубадур), середньостиглі (Муліне), пізньостиглі (Маратон) та середньопізні (Партенон) сорти броколі. За результатами досліджень було встановлено, що в ґрунтово-кліматичних умовах Лісостепової зони України високий рівень урожайності товарної продукції з високими показниками якості плодів формують сорти Леднічка (13,8 т/га), Трубадур (13,6 т/га), Маратон (17,3 т/га) і Партенон (18,0 т/га) [3].

Аналогічні дослідження були проведені впродовж 2017–2019 рр. на

темно-сірому опідзоленому ґрунті дослідного поля Львівського НАУ. Вивчали продуктивність гібридів броколі Лакі F1 (Bejo zaden – контроль), Батавія F1 (Bejo zaden), Белстар F1 (Bejo zaden), Монако F1 (Syngenta), Румба F1 (Clause), Халімарк F1 (Bejo zaden). Результати досліджень показали, що найвищий рівень урожайності товарних плодів броколі у досліді забезпечили гібриди Монако F1 (38,8 т/га), Белстар F1 (35,2 т/га) і Румба F1 (34,4 т/га). За даними біохімічного аналізу було встановлено, що ці ж самі гібриди характеризувалися і найкращими показниками якості, зокрема високим вмістом сухої речовини, суми цукрів, аскорбінової кислоти та білка. Найбільшою мірою хворобами уражувалися гібриди Батвія F1, Халімарк F1 та Лакі F1. Максимальну у досліді стійкість до ураження альтернаріозом, пероноспорозом і слизистим бактеріозом визначено за вирощування гібридів Монако F1, Румба F1 та Белстар F1 [2].

Таким чином, важливою умовою збільшення продуктивності капусти броколі та покращення якості її плодів є вдосконалення сортових ресурсів культури, наразі добір сортів і гібридів, адаптованих до конкретних ґрунтово-кліматичних умов і стійких до найбільш поширених хвороб. В останні роки Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні, поповнився значною кількістю сортів і гібридів, які потребують проведення досліджень і польових випробовувань у різних зонах України.

Література

1. Белінська С., Левицька С. Біологічна цінність білка капусти броколі. Товари і ринки. 2016. № 2. С. 92–99.
2. Дидів О. Й., Дидів І. В., Дидів А. І., Юзьків М. М. Адаптивність нових гібридів капусти броколі в умовах Західного Лісостепу України. Topical issues of the development of modern science. Abstracts of the 7th International scientific and practical conference. Publishing House “ACCENT”. Sofia, Bulgaria. 2020. Pp. 183–187.
3. Чередниченко В. М. Підбір сортименту капусти броколі для умов Лісостепу України. Овочівництво і баштанництво. 2013. Вип. 59. С. 287–295.